
Kvalitní vzor motivuje studenty k sebezdokonalování, říká oceněný pedagog

Kvalitní vzor motivuje studenty k sebezdokonalování, říká oceněný neurolog a pedagog Pavel Kalvach

V sobotu 28. března si připomínáme narození Jana Amose Komenského. Při té příležitosti již pravidelně Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR oceňuje vynikající pedagogy působící na všech stupních školského vzdělávacího systému. Letos vyznamenalo také prof. Pavla Kalvacha z Neurologické kliniky [3. lékařské fakulty UK](#) a Fakultní nemocnice Královské Vinohrady.

Profesor Kalvach tak k řadě domácích i mezinárodních ocenění, které získal v oboru neurologie, již zasvětil svůj profesní život, přidal také medaili MŠMT 1. stupně. Tou úřad vyznamenal i jeho dlouholetou vynikající pedagogickou činnost. Profesor Kalvach během své vědecké práce totiž nezapomíná ani na své domácí a zahraniční studenty, kterým věnuje nemálo ze svého času.

„Raduji se z názorové shody dárců a příjemců medaile. Bylo tedy správné věnovat se studentům a vymýšlet cesty, jak nejlépe sdělit vzdělávací informace. Bylo tedy správné věřit, že namáhavé pokusy o pochopení hlubokých vztahů mezi věcmi, jevy a lidmi byly užitečné. Snad tedy byla správná domněnka, že kultivovat společnost, otesávat se a vzdělávat se může být pro nás všechny prospěšné,“ usmíval se profesor Kalvach.

Při slavnosti konané u příležitosti výročí narození Jana Amose Komenského, která se konala v pátek 27. března v Praze ve Valdštejnském paláci, se radoval z medaile MŠMT 1. stupně také matematik a gymnaziální učitel RNDr. Dag Hrubý, který externě působí i na [Matematicko-fyzikální fakultě UK](#). Úřad ocenil jeho dlouholetou péči o rozvoj výuky matematiky v zemi a to, jak s humorem a láskou dokáže předávat znalosti svým studentům.

O tom, jak se uplatňuje nauka o zrcadlových neuronech v pedagogické praxi, hovořil pro časopis iForum profesor Pavel Kalvach.

Máte nějaké zásady, kterými se během své pedagogické praxe řídíte?

Činnost ve výuce by měla být představením, které studenty totálně upoutá. Není nic krásnějšího, než když vidíte tváře upřímných lidí – a máme jich na vysokých školách většinu –, jak sledují výklad a ani nedutají. Jak toho docílit? Měli bychom být připraveni vědomostmi, připraveni rétoricky – s poutavou prozodíí, mít pomůcky, obrazy a grafy, které ulehčí a popoženou představivost pro složité vztahy a jevy. Měli bychom sytit studenty nejen původním obsahem svého základního sdělení, ale také je obohacovat sémantickou vynalézavostí, bohatým slovníkem, tedy hodnotami, jimiž oni sami porostou, hodnotami, kterými jim univerzitní učitel má indukovat lásku ke vzdělání a intelektuální ušlechtilosti. Vždyť to jsou prvky, které se pak epidemicky šíří dál. V neurologii máme pro výklad učení nauku o tzv. zrcadlových neuronech. Jsou to vrozené mechanismy k napodobování. Přes ně lze mladým lidem nejen imponovat, ale hlavně je dále motivovat k sebezdokonalování.

To je chvályhodné. Vychází vám vždy vaše záměry a jaká jsou úskalí ve vašem oboru?

Samozřejmě že se nám to často nedaří. Není nic horšího než přicházet do posluchárny nervózní z nesplynitelných úkolů nebo podrážděný z nejrůznějších ústrků, jimiž nás všude vládnoucí byrokrati bezohledně častují. Výukový proces potřebuje adekvátní klid a soustředění a také alespoň základní pohodlí pro studenty. Jsou-li nedosažitelné prostorové a akusticky přijatelné posluchárny, je-li v lékařské výuce zcela nedostatečný počet pacientů na klinickém pracovišti, přecházejí-li nadaní asistenti do jiných činností, protože nejsou ochotni strádat v ekonomicky nepříznivých podmínkách, pak výuka hořkne člověku v ústech i myslí. Upřímný pedagog musí za tyto podmínky k práci a výuce nekompromisně bojovat.

Jaké vlastnosti by měl podle vás kvalitní vysokoškolský pedagog splňovat?

Samozřejmě potřebuje být náročný. To začíná u vlastní osoby v přípravě, ale patří to též k požadavkům na mladé lidi. Rozmařilost, kterou by nám tu často rádi zaváděli zejména zahraniční studenti – např. čepice na hlavě v posluchárně, jídlo během výuky, pozdní příchody do poslucháren, ruce v kapsách při hovoru se starším kolegou –, to vše vysvětlují jako závady, které střeoevropská kultivace nepřipouští. Bohužel si to však současné ovzduší na vysokých školách vydupává a fakulty stálým rozšiřováním nepovinných částí výuky dávají všeobecně najevo, že je všechno jedno. Antoine de Saint-Exupéry popisoval, jak se svými spolužáky při schůzce s bývalými učiteli po mnoha letech litoval, že už na ně tyto jejich životní usměrňovači nejsou přísní. Změkli totiž. A trenér má být náročný – honil-li mě někdo, abych vyběděl z pohodlnosti a prosperoval, musím si toho vážít. Osobnosti pedagogů se však neformují pouze z individuální touhy dělat věci správně. Jsme obrovskou měrou závislí na podmínkách a atmosféře prostředí, v němž žijeme a učíme.

Až společnost uzná, že kvalitní učitel a kvalitní škola jsou požehnáním pro děti i budoucí dospělé, ožijeme, vzplaneme ze své současné zakrnělosti. Všichni se tak navzájem obdarujeme.

Životopis profesora Pavla Kalvacha, který nastiňuje jeho profesní úspěchy i jeho mimořádnou péči o rozvoj vzdělávání v oboru neurologie a psychiatrie, najdete [ZDE](#) .